

Gemeenteraden Gelderland Zuid

Directie

Prof. Bellefroidstraat 11
6525 AG Nijmegen
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Datum: 24 juni 2024
Betreft: Reactie dagelijks bestuur VRGZ op
zienswijzen jaarrekening en begroting
Bijlage(n): Beknopt overzicht van zienswijzen
Briefnummer: VRGZ/DIR/7172/24/MvD/ss

Contactpersoon

S. Scholten

bestuurvrgz@vrgz.nl

Geachte leden van de raad,

Op 27 maart 2024 ontving u de concept-jaarrekening 2023 en de ontwerpbegroting voor het jaar 2025 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. In de verstuurde aanbiedingsbrief lichtten wij de hoofdlijnen uit de conceptjaarrekening 2023 en de ontwerpbegroting 2025 toe. Het dagelijks bestuur nodigde de gemeenteraden vervolgens uit om een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur in te dienen voor 10 juni 2024. Met deze brief ontvangt u, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen, de reactie van het dagelijks bestuur van de VRGZ op de ingediende zienswijzen.

Allereerst danken wij u voor het in het in ons gestelde vertrouwen. De VRGZ werkt in nauwe verbinding met onze gemeenten in de regio Gelderland-Zuid en vindt het van belang een betrouwbare en transparante partner te zijn en daarbij te werken aan kwalitatief hoogwaardige dienstverlening op het gebied van brandweezorg, ambulancezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. We nemen u daarbij graag mee in de diverse ontwikkelingen en stellen hierbij uw zienswijzen erg op prijs. Op de ontwerpbegroting 2025 en jaarstukken 2023 hebben alle raden in de regio Gelderland-Zuid gereageerd, op verschillende onderdelen zijn inhoudelijke zienswijzen ingediend. In onderstaande paragrafen leest u de reactie van het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid op de ingediende zienswijzen en de conclusies die het dagelijks bestuur hieraan verbindt.

Jaarrekening 2023 – voorstel resultaat

In de jaarstukken is voorgesteld:

1. Om het positieve resultaat van het onderdeel RAV ten bedrage van € 314.000 toe te voegen aan de reserve aanvaardbare kosten en deze niet terug te storten naar de zorgverzekeraars.
2. Om het positieve resultaat van het onderdeel crisis- en rampenbestrijding ten bedrage van € 2.762.000:
 - a. € 207.000 toe te voegen aan de algemene reserve C&R tot 5% van de baten;

- b. € 2.555.000 toe te voegen aan de bestemde reserve herziening meerjarenonderhoudsplan.

Zienswijze raden op bestemmingsvoorstellen

Alle raden zijn akkoord met de bestemmingsvoorstellen reserve aanvaarbare kosten RAV en toevoeging aan de algemene reserve. Met uitzondering van de gemeenteraad van Tiel en Druten, zijn de raden in Gelderland-Zuid akkoord met het bestemmingsvoorstel 'herziening meerjarenonderhoudsplan'. Een meerderheid van de raden vraagt wel extra aandacht voor dit voorstel. Zij vragen de VRGZ om, wanneer de onderzoeken naar de kostenverdeelssystematiek en de toekomstverkenning vastgoed zijn afgerond, de definitieve middelen die hiervoor nodig zijn inzichtelijk te maken. De gemeenteraad van Tiel geeft aan dat de VRGZ met het nu al opnemen van deze reserve onterecht vooruitloopt op de uitkomsten van het onderzoek naar de kostenverdeelssystematiek en de toekomstverkenning vastgoed.

Oordeel en conclusie dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur heeft kennisgenomen van deze zienswijzen en zal de bestemmingsvoorstellen opnemen in de Jaarrekening en de Begroting 2025 zoals deze aan het algemeen bestuur zullen worden aangeboden. Daarbij lichten wij nogmaals toe dat de hogere kosten voor onderhoud op basis van het herijkte MJOP reeds inzichtelijk zijn (stijging van € 619.000 per jaar vanaf 2024). Met het oprichten van de reserve kunnen deze kosten van regulier onderhoud aan de bestaande vastgoedportefeuille in de periode 2024 tot en met 2027 gedekt worden. Het onderzoek naar vastgoed dat in opdracht van het algemeen bestuur VRGZ uitgevoerd wordt, kan effect hebben op de vastgoedportefeuille op de langere termijn. Op deze langere termijn zullen de kosten voor regulier onderhoud als gevolg van bestuurlijke keuzen dan ook mogelijk wijzigen. De in de toekomst benodigde middelen zullen dan ook na het onderzoek door de VRGZ inzichtelijk gemaakt kunnen worden.

Conceptbegroting 2025

De leidraad voor de begroting is het regionaal beleidsplan voor de periode 2024-2027. In de begroting worden de financiële spelregels en grondslagen gehanteerd zoals vastgesteld in 2018 door het algemeen bestuur. Hierin is afgesproken welke soorten ontwikkelingen leiden tot een uitzetting en daarmee een hogere bijdrage door gemeenten; namelijk:

- Reguliere indexering: indexering van loonkosten en materiële kosten op basis van een vooraf vastgestelde methodiek;
- Buitengewone prijsstijgingen: prijsstijgingen, waar de VRGZ geen invloed op heeft en niet opgevangen kunnen worden binnen de reguliere indexering;
- Autonome ontwikkelingen: niet door de VRGZ beïnvloedbare stijgingen (zoals wet- en regelgeving) die voortkomen uit bestaand beleid;

In de ontwerpbegroting zijn verschillende onderdelen als uitzetting opgenomen. Het gaat hierbij, naast de reguliere indexering, om:

1. Prijsstijgingen energielasten
2. Uitbreiding formatie Veilig bouwen
3. Overschrijding vrije ruimte werkkostenregeling (WKR)
4. Arbeidsmarktproblematiek
5. Innovatie Brandweer
6. Uitbreiding juridische ondersteuning
7. Informatieveiligheid

8. Natuurbrandbeheersing

De verschillende gemeenten hebben hier in hun zienswijzen op gereageerd. Hieronder treft u achtereenvolgens een weergave aan van de zienswijzen van de raden op de voorstellen uit de begroting die extra bijdrage van de gemeenten vragen, gevolgd door de reactie en conclusies van het dagelijks bestuur met betrekking tot de ingediende zienswijzen op die voorstellen. Op het onderwerp natuurbrandbeheersing zijn geen inhoudelijke zienswijzen ingediend, deze is om die reden niet in onderstaande opsomming opgenomen.

1. Prijsstijging energielasten

Zienswijzen

In de ontwerpbegroting heeft de VRGZ €165.000 opgenomen voor de prijsstijging van de energielasten. Met uitzondering van de gemeenteraden van Tiel en West Betuwe geven de raden aan niet akkoord te gaan met de extra bijdrage door gemeenten voor dekking van deze kosten. De raden geven aan dat deze prijsstijgingen in de reguliere indexering moeten worden opgevangen.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Conform de bestuurlijk vastgestelde spelregels kunnen buitengewone prijsstijgingen opgenomen worden als uitzetting. Het DB concludeert dat deze stijging als buitengewone prijsstijging kwalificeert. Deze stijging is van structurele aard en kan niet opgevangen worden binnen de eigen begroting. Omdat het DB VRGZ eraan hecht vast te houden aan de principes voor uitzettingen zoals eerder door het AB VRGZ vastgesteld, is de conclusie van het DB deze prijsstijgingen ondanks de zienswijzen van de gemeenten op te nemen in de begroting 2025. Bij afloop van het contract met Vattenfall zal opnieuw bezien worden welke consequenties een nieuw contract zal hebben voor de VRGZ.

Toelichting

De VRGZ heeft de voorgaande jaren vanwege vaste tarieven bij onze leveranciers voor gas en energie relatief lage lasten gehad met een beperkte stijging. Deze beperkte kostenuitzetting op de energielasten kon conform afspraak gedekt worden uit de indexatie. De hoge inflatie op energieprijzen waar heel Nederland mee te maken had, werkte door de vaste tarieven beperkt door op de totale energielasten van de VRGZ. De energieleverancier (De Vrije Energie Producent) is echter failliet gegaan. Hierdoor heeft de VRGZ in 2023 een nieuwe energieleverancier moeten zoeken via een landelijke aanbesteding, in een markt waar gas- en energieprijzen sterk gestegen/hoog gebleven zijn. De enige beschikbare partij was Vattenfall. Deze aanbieder hanteert aanzienlijk hogere tarieven dan opgenomen in het contract van onze vorige leverancier. De VRGZ wordt daarmee, later dan veel andere afnemers zoals onze gemeenten, alsnog geconfronteerd met de buitengewone prijsstijging van onze energielasten, van in totaal 20%. Deze prijsstijging kan niet opgevangen worden binnen de reguliere indexering. Het contract met Vattenfall loopt tot eind 2025.

2. Uitbreiding formatie Veilig Bouwen

Zienswijzen

De gemeenteraden van Nijmegen, Tiel, Druten en Wijchen gaan (nog) niet akkoord met de uitbreiding van het team Veilig bouwen. Deze raden geven aan dat zij nog geen afweging kunnen maken en zien hierbij graag een betere onderbouwing. De overige gemeenteraden gaan akkoord met de uitbreiding van de formatie omdat zij deze noodzakelijk achten voor het waarborgen van de noodzakelijke dienstverlening.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het DB heeft kennisgenomen van de zienswijzen en de vraag om nadere toelichting. Daarnaast heeft het DB VRGZ gezien de zienswijzen geconcludeerd deze uitzetting op te nemen in de begroting 2025 om de continuïteit van dienstverlening aan de partners en daarmee aan de inwoners van onze gemeenten te garanderen.

Toelichting

Het team Veilig Bouwen heeft, zoals in de begroting beschreven, de afgelopen jaren een grote groei gezien zowel in het volume als in de complexiteit van aanvragen. De complexiteit nam toe doordat er onder andere hogere gebouwen komen, ombouw plaatsvindt van kantoorlocaties naar woongebouwen, en omdat er vanwege de wooncrisis veel alternatieve (tijdelijke) woonvormen komen. De Brandweer is een schakel binnen een keten die de beoordeling van vergunningsaanvragen uitvoert. Zij werkt daarbij vraag gestuurd; de adviesverzoeken die komen vanuit omgevingsdiensten en gemeenten bepalen het werkaanbod. De Brandweer moet binnen twee weken haar advies geven. Dit is de afspraak met de gemeenten en omgevingsdiensten in Gelderland-Zuid zodat besluiten binnen de wettelijke termijn genomen kunnen worden. Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de behandeltermijn van vergunningsaanvragen bij de afdelingen Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) van rijkspartijen in veel gevallen ook nog eens verkort: van 26 weken naar 8 weken voor gewone vergunningen en naar 12 weken voor een advies met instemming. Het bevoegd gezag kan de beslistermijn 1 maal met maximaal 6 weken verlengen. Het niet halen van termijnen leidt niet tot automatische goedkeuring, een aanvrager kan wel juridisch een besluit afdwingen.

De brandweer heeft eerder berekend 3,5 fte extra nodig te hebben om deze termijnen te halen met het huidige volume aanvragen. Omdat de brandweer eerst wilde beoordelen of de geobserveerde stijging structureel was en omdat tegelijk procesoptimalisatie plaatsvond, is in een eerdere fase enkel 1 fte uitbreiding gevraagd. Deze 1 fte uitbreiding heeft ook plaatsgevonden. Procesoptimalisatie heeft maar heel beperkt iets opgeleverd en de stroom aanvragen is constant op hoog niveau gebleven. Met de eerdere uitbreiding met 1 fte ontbreekt volgens de meting nog 2,5 fte. Dit merkt men in de praktijk; de uitbreiding met slechts 1 fte is niet voldoende gebleken om de aanvragen conform afspraken binnen de termijn af te handelen en om in alle gevallen mee te gaan met tussentijdse bouwcontroles wanneer het bevoegd gezag dit verzoekt. De brandweer blijft in gesprek met omgevingsdiensten en gemeenten om te kijken hoe de processen aan alle kanten verfijnd/geperfectioneerd kunnen worden. Maar omdat de vraag en daarmee de druk hoog blijft, is de afgelopen periode continu 1 fte ingehuurd. Deze inhuur wil de VRGZ nu omzetten in een vaste medewerker. Inhuur is immers veel kostbaarder dan een vaste medewerker en krijgt met deze structurele vraag gaandeweg een structureel karakter.

3. Werkkostenregeling (WKR)

Zienswijzen

Met uitzondering van de raden in de gemeenten Heumen en Nijmegen gaan de gemeenteraden akkoord met deze uitzetting. De gemeenteraad van Nijmegen vraagt daarbij om een uiteenzetting van alternatieven voor het overschrijden van deze regeling en om een voorstel waarbij geen eindheffing hoeft te worden afgedragen.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het DB oordeelt dat het, gezien de relatief kleine vrije ruimte voor het gehele personeelsbestand, het blijvend motiveren van vrijwilligers en medewerkers en gezien de arbeidsmarktproblematiek, op dit

moment niet opportuun is vergoedingen en verstrekkingen te beperken tot een maximum van de vrije ruimte. Het DB verbindt daaraan de conclusie de overschrijding van de vrije ruimte, leidend tot een naheffing, toe te staan en op te nemen als uitzetting in de begroting 2025.

Toelichting

De vrije ruimte van de werkkostenregeling bij de VRGZ is, doordat een groot deel van de brandweermensen uit vrijwilligers bestaat, in verhouding klein. Dit betekent dat voor het gehele personeelsbestand van de VRGZ, niet alleen de brandweer, in verhouding met andere werkgevers minder mogelijkheden bestaan voor onbelaste vergoedingen en verstrekkingen. Voor de brandweer geldt dat verschillende gemeenteraden in hun zienswijzen omtrent het Dekkingsplan 2024-2027, hebben aangegeven zorg te hebben over het gemotiveerd houden van zowel beroepskrachten als vrijwilligers.

4. Arbeidsmarktproblematiek

Zienswijzen

Met uitzondering van de raden in de gemeenten Tiel en Nijmegen gaan de gemeenteraden akkoord met deze uitzetting. De raad van Nijmegen vraagt in hoeverre een van de twee voorgestelde maatregelen afdoende zou zijn en vraagt om een voorstel waarbij de aanpak gefaseerd wordt ingevoerd en het effect gemonitord. De raad van Tiel stelt voor de dekking van deze kosten te vinden door het initieel verlagen van inhuur- en interim budget en niet in een vraag om extra structurele middelen.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het DB heeft geconstateerd dat meerdere gemeenten de problematiek rondom de krapte op de arbeidsmarkt herkennen. Gezien de problematiek en het belang om de operationele dienstverlening te kunnen blijven garanderen met voldoende personeel, concludeert het DB VRGZ dat het noodzakelijk is deze uitzetting op te nemen in de begroting 2025.

Toelichting

Bij de VRGZ is het, net als bij gemeenten, lastig om de diversiteit aan vacatures in te vullen. Dit geldt niet steeds voor dezelfde functies maar speelt wisselend op diverse afdelingen en functies. Het blijkt met name lastig om opengevallen formatie tijdig weer in te vullen. Momenteel worden personeelstekorten via inhuurconstructies opgelost. Daarmee krijgt inhuur een structureel karakter wat niet wenselijk is. Daarnaast is inhuur altijd duurder waarmee er minder capaciteit beschikbaar is dan met het structureel invullen van formatie. Door het omlaag brengen van het inhuurbudget zoals de raad van Tiel voorstelt, loopt de VRGZ het risico formatie ook op tijdelijke basis niet ingevuld te krijgen waarmee de werkdruk bij werknemers oploopt en de continuïteit van de dienstverlening in gevaar kan komen.

Met betrekking tot de vraag van de raad van Nijmegen lichten wij toe dat de uitzetting deels gaat om een maatregel en deels om gestegen kosten. De maatregel betreft het aantrekken van een medewerker om in de krappe arbeidsmarkt de werving en selectie te intensiveren. Daarmee moet het aannemen van personeel een impuls krijgen waarmee de VRGZ de formatie op orde wil brengen en ook het bedrag aan inhuur- en interim inzet omlaag wil brengen. Voor het overige richt de uitzetting zich niet op een te treffen maatregel maar op de constatering van de VRGZ dat de kosten van het aantrekken van personeel zijn gestegen. Waar voor het werven van een medewerker eerder het eenmalig plaatsen van een advertentie voldoende was, heeft de VRGZ inmiddels te maken met functies die meerdere malen uitgezet moeten worden, dit brengt o.a. hogere advertentiekosten met

zich mee. De voorgestelde uitzetting dient er dan ook voor om, naast het aantrekken van een medewerker, de gestegen kosten van werving te dekken.

5. Innovatie Brandweer

Zienswijzen

De raden van Nijmegen, Tiel en West Betuwe geven aan niet akkoord te zijn met dit voorstel omdat zij o.a. de onderbouwing hiervan onvoldoende helder/concreet achten. De gemeenteraad van Nijmegen merkt op de relatie met de initiatieven reeds genoemd in het Dekkingsplan 2024-2027 te missen.

Verskillende raden noemen dit onderwerp in relatie tot de financiële situatie van gemeenten; zij vragen de VRGZ kritisch te zijn op nieuw beleid en nut en de noodzaak hiervan goed tegen het licht te houden.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het DB heeft kennisgenomen van de zienswijzen. Het DB VRGZ oordeelt dat het noodzakelijk is dat de Brandweer blijft innoveren gezien de veranderende risico's en diverse uitdagingen die op de brandweer afkomen. De innovatie die nu gedaan wordt op basis van de middelen die vrijkomen met het dekkingsplan 2024-2027 betreft met name het slimmer en veiliger uitvoeren van de taken – denk aan de inzet van onderwaterdrones. De in de ontwerpbegroting eerder gevraagde extra innovatie ziet met name op preparatie met betrekking tot nieuwe risico's die zich voordoen in het kader van klimaat, verduurzaming en energietransitie. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om speciale blussingen en verduurzaming van het wagenpark.

Het DB erkent de noodzaak om op deze nieuwe risico's voorbereid te zijn. Tegelijk oordeelt het DB VRGZ dat het signaal van de raden vraagt om een heroverweging van deze uitzetting. Het DB VRGZ concludeert dat de financiële situatie van de gemeenten vraagt om een kritische overweging en daarmee om een mogelijke fasering van deze innovatie. Het DB verbindt hieraan de conclusie deze innovatie niet mee te nemen in de uitzettingen bij de begroting 2025.

Het DB zal het onderdeel Brandweer vragen om de voorgenomen business cases op te nemen in een innovatieplan met heldere onderbouwing en dit plan voor te leggen aan het algemeen bestuur VRGZ. Hiermee kan stapsgewijs beoordeeld worden welke innovatie noodzakelijk is om de operationele dienstverlening nu en in de toekomst op niveau te houden en de werkzaamheden van de medewerkers daarbij zo veilig mogelijk.

6. Juridische ondersteuning

Zienswijzen: Met uitzondering van de raden in de gemeenten Tiel en West Betuwe gaan de gemeenteraden akkoord met deze uitzetting. Hierbij vraagt West Betuwe om nadere onderbouwing terwijl gemeenteraad van Tiel vraagt naar mogelijkheden om bovenregionaal of landelijk samen te werken voor juridische ondersteuning.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het oordeel van het DB is dat op basis van de zienswijzen de meerderheid van de raden akkoord is met uitbreiding van de juridische capaciteit. De noodzaak wordt gezien in de toename van zaken waarbij juridisch advies nodig is. Hierbij gaat het om handhavingzaken, maatwerkadviezen maar ook juridische kwesties rondom overeenkomsten en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bezwaren vanuit belangengroeperingen, de implementatie van de Omgevingswet, controle op inspectierapporten, WOO-verzoeken etc. Landelijk wordt samengewerkt op juridische vraagstukken, deze uitbreiding ziet echter op advisering op regionale ontwikkelingen en vraagstukken in zaken die

specifiek in de regio Gelderland-Zuid spelen. Het DB concludeert hieruit dat de uitbreiding van de juridische kennis bij de VRGZ opgenomen wordt in de begroting 2025 als uitzetting.

7. Informatieveiligheid

Zienswijzen

Behoudens de raad van West Betuwe gaan de gemeenteraden akkoord met dit voorstel. De gemeenteraad van West Betuwe vraagt of deze voorziene kostenstijging volledig ziet op de implementatie na aanbesteding.

Oordeel en conclusie DB VRGZ

Het DB concludeert op basis van de zienswijzen deze uitzetting met betrekking tot informatieveiligheid op de nemen in de begroting 2025 welke aan het AB VRGZ wordt voorgelegd.

Toelichting

De ontwikkelingen op gebied van informatieveiligheid gaan snel. De Veiligheidsregio moet weerbaar zijn tegen aanvallen. Dat betekent niet alleen beleid maken en bijwerken, maar ook uitvoeren. Dat betekent onder andere de bewustwording bij medewerkers blijvend op peil houden. De aanvraag bestaat uit formatie voor een medewerker informatie veiligheid (ISO) én software om dit te ondersteunen en mogelijk te maken. Dit gebeurt voor de VRGZ en de GGD en deze laatste betaalt dan ook mee aan deze medewerker. De aanvraag betreft het gedeelte voor de VRGZ.

Conclusie zienswijzen

De zienswijzen en het oordeel en de conclusies die het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid hieraan verbindt, leiden niet tot aanpassing van de Jaarrekening. De zienswijzen leiden wel tot aanpassing van de begroting. De eerder opgenomen uitzetting ten behoeve van de innovatie bij de Brandweer zal komen te vervallen. De aangepaste begroting zal worden aangeboden aan het algemeen bestuur VRGZ met het voorstel deze op 4 juli 2024 vast te stellen.

Financiële krapte

Veel gemeenteraden refereren in de zienswijze aan de moeilijke financiële situatie van veel gemeenten de komende periode. Het dagelijks bestuur is zich hiervan bewust. De Veiligheidsregio is *van* de gemeenten en daarmee neemt de VRGZ ook haar verantwoordelijkheid door alleen die uitzettingen voor te leggen in de die zij noodzakelijk acht. Het dagelijks bestuur is zich ervan bewust dat de onderzoeken naar de kostenverdeelssystematiek en het vastgoed van de VRGZ ook een behoorlijk financieel effect kunnen hebben voor diverse gemeenten in onze regio.

De komende periode zal de VRGZ dan ook scherp blijven op nut en noodzaak van ontwikkelingen en zich rekenschap geven van de beperkte financiële ruimte bij gemeenten en deze wetenschap meenemen in de Kaderbrief 2026.

Het Dagelijks Bestuur,
namens deze,

de voorzitter,

de secretaris

drs. H.M.F. Bruls

M. van Dalen Msc